

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่พนักงาน
ของศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และ
ประชาชน (ศพ.)

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วน ที่ กค ๑๐๐๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และประชาชน (ศพ.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ ได้ดำเนินการจ้างบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๑๗๒ คน เมื่อการดำเนินงานของ ศพ. สิ้นสุดลงในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ พนักงานของ ศพ. จึงเสนอเรื่องให้คณะกรรมการนโยบายของ ศพ. พิจารณาจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่พนักงานของ ศพ. ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเห็นแตกต่างกันสรุปได้ ดังนี้

ความเห็นที่หนึ่ง เห็นว่า ศพ. ไม่มีสถานะเป็นหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ศพ. จึงอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่พนักงานเมื่อเลิกจ้างตามมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และแม้สัญญาจ้างระหว่าง ศพ. และพนักงานจะมีกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการจ้างที่แน่นอน แต่สัญญาจ้างดังกล่าวยังมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการสิ้นสุดของสัญญาว่า “คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดบอกเลิกสัญญาจ้างโดยแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าเป็นหนังสือไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน” จึงเป็นสัญญาที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอน เมื่อสัญญาจ้างระหว่าง ศพ. และพนักงานสิ้นสุดลง ศพ. จึงผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑

ความเห็นที่สอง เห็นว่า ศพ. จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการให้คำแนะนำเรื่องการค้าเงินกู้โดยเฉพาะด้านการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งรวบรวมข้อมูลในเรื่องฐานะทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อประกอบการจัดทำนโยบายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ และทำหน้าที่ประสานงานกับสถาบันการเงินเพื่อช่วยในการปรับปรุงด้านการเงินโดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ ศพ. จึงเป็นนายจ้างซึ่งจ้างลูกจ้างทำงานที่มีได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในมาตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ศพ. จึงไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของ

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ในเรื่องการจ่ายค่าชดเชยตามมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเมื่อสัญญาจ้างระหว่าง ศงป. และพนักงานของ ศงป. สิ้นสุดลงแล้ว ศงป. จึงไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่พนักงานของ ศงป.

กระทรวงการคลังจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย ดังนี้

๑. กิจกรรมของศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและประชาชน (ศงป.) ถือเป็นกิจการที่ได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

๒. ศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และประชาชน (ศงป.) ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่พนักงานเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินงานหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการคลัง โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และประชาชน (ศงป.) จัดตั้งขึ้นตามมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ โดยมีคณะกรรมการนโยบายซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นผู้กำกับดูแลด้านนโยบายและเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร มีผู้อำนวยการเป็นผู้ลงนามในสัญญาว่าจ้างพนักงานและมีอำนาจบรรจุ แต่งตั้ง และอนุญาตการลาออกของพนักงานซึ่งมีจำนวนประมาณ ๑๗๒ คน ศงป. ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งไม่มีการเรียกเก็บค่าบริการและไม่มีการได้หรือรายรับในระบบบัญชี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า ตามปัญหาที่หารือมีข้อพิจารณาว่า ศงป. ถือเป็นกิจการที่ได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่พนักงานเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินงานหรือไม่ ในประเด็นนี้ เห็นว่า ศงป. จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการให้คำแนะนำในเรื่องการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะด้านการเงิน ทำหน้าที่ประสานงานกับสถาบันการเงินในการปรับปรุงด้านการเงิน รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลในเรื่องฐานะการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อประกอบการจัดทำนโยบายและมาตรการฟื้นฟูตัวของเศรษฐกิจทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ มีอิสระในการดำเนินงาน และทำงานนอกระบบราชการโดยได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล^๑ เป็นค่าใช้จ่ายของ ศงป. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและหอการค้าไทยเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้ง ศงป. โดยมีคณะกรรมการนโยบายซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นผู้กำกับดูแลด้านนโยบายและการดำเนินงาน ศงป. จึงเป็นหน่วยงานที่ได้รับเงินจากรัฐบาลเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการให้คำแนะนำในเรื่องการดำเนินธุรกิจด้านการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และประชาชน โดยไม่เรียกเก็บ

^๑ หนังสือกระทรวงการคลัง ลับมาก ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๓๑๒/๑๗๒๖๑ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๔๒ เรื่อง มาตรการสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน และเอกสารเรื่อง โครงการศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Financial Advisory Center)

ค่าบริการจากผู้ให้บริการ และไม่มีรายได้ที่จะเป็นกำไรในการดำเนินงาน ศงป. จึงเป็นนายจ้างประเภทซึ่งจ้างลูกจ้างทำงานที่มีได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ และได้รับการยกเว้นไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างตามมาตรา ๔ วรรคสอง^๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และตาม(๓)^๓ แห่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยไม่ต้องพิจารณากำหนดระยะเวลาการทำงานตามมาตรา ๑๑๘ วรรคสามและวรรคสี่^๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ศงป. จึงไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้แก่พนักงานของ ศงป.

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง จะออกกฎกระทรวงมิให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด หรือแต่บางส่วนแก่นายจ้างประเภทหนึ่งประเภทใดก็ได้

^๓ (๓) มิให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๒ ของหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ การใช้แรงงานทั่วไป ตั้งแต่มาตรา ๒๓ ถึงมาตรา ๓๗ หมวด ๓ การใช้แรงงานหญิงตั้งแต่มาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ หมวด ๔ การใช้แรงงานเด็ก ตั้งแต่มาตรา ๔๔ ถึงมาตรา ๕๒ หมวด ๕ ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด ตั้งแต่มาตรา ๕๓ ถึงมาตรา ๗๗ เว้นแต่การจ่ายค่าจ้างตามมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๗๐ หมวด ๖ คณะกรรมการค่าจ้าง ตั้งแต่มาตรา ๗๘ ถึงมาตรา ๙๑ หมวด ๗ สวัสดิการ ตั้งแต่มาตรา ๙๒ ถึงมาตรา ๙๙ หมวด ๘ การควบคุม ตั้งแต่มาตรา ๑๐๘ ถึงมาตรา ๑๑๕ หมวด ๑๐ การฝึกงาน ตั้งแต่มาตรา ๑๑๖ ถึงมาตรา ๑๑๗ หมวด ๑๑ ค่าชดเชย ตั้งแต่ มาตรา ๑๑๘ ถึงมาตรา ๑๒๒ และหมวด ๑๓ กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ตั้งแต่มาตรา ๑๒๖ ถึงมาตรา ๑๓๘ บังคับแก่นายจ้างซึ่งจ้างลูกจ้างทำงานที่มีได้แสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ

^๔ มาตรา ๑๑๘ ให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างซึ่งเลิกจ้างดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ลูกจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอนและเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลานั้น

การจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาตามวรรคสามจะกระทำได้สำหรับการจ้างงานในโครงการเฉพาะที่มีใช้งานปกติของธุรกิจหรือการค้าของนายจ้างซึ่งต้องมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของงานที่แน่นอนหรือในงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราวที่มีกำหนดการสิ้นสุด หรือความสำเร็จของงาน หรือในงานที่เป็นไปตามฤดูกาลและได้จ้างในช่วงเวลาของฤดูกาลนั้น ซึ่งงานนั้นจะต้องแล้วเสร็จภายในเวลาไม่เกินสองปี โดยนายจ้างและลูกจ้างได้ทำสัญญาเป็นหนังสือไว้ตั้งแต่เมื่อเริ่มจ้าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๔๘